Gyda'n gilydd byddwn yn rhoi terfyn ar ddigartrefedd
Together we will end homelessness

A MANIFESTO FOR ENDING HOMELESSNESS IN WALES

We all want to live in a society that ensures every person has their basic need for a home and support met. But for a growing number of people across Wales, that's far from the reality.

11

Our *In This Together* coronavirus grants programme funded 11 projects across Wales.

109

Our South Wales services provided 109 people experiencing homelessness with resources and support over Christmas 2020.

5,200

On any given night around 5,200 households across Wales were experiencing some form of homelessness in 2017.

100

Crisis and our work were mentioned almost 100 times in the Senedd by Members and Ministers in 2020.

But homelessness isn't inevitable. It can be ended.

The coronavirus pandemic has reminded all of us how essential a home is to our security and as a base on which to build our lives. Extraordinary action from governments, local authorities and partners brought thousands of people into safe accommodation, removing legal tests and allowing everyone to access support. It showed that with the right measures in place we can tackle and end homelessness.

This election, Crisis is calling on every party to commit to a cross-government plan to end homelessness within a decade.

Ending homelessness does not mean that nobody will ever lose their home again. It means that, through prevention, homelessness only happens very **rarely**, that when it does happen it is **brief**, and that once it has happened to an individual or family it is **prevented** from happening again.

A commitment to ending homelessness means ensuring that everyone has a safe and stable home and access to the support to maintain that home. It means:

1. **No one sleeping rough**
2. **No one living in transient, dangerous or insecure accommodation. This includes people squatting, living in cars, tents and non-residential buildings, and 'sofa surfing'.**
3. **No one living in temporary forms of accommodation without a plan for rapid rehousing into affordable, secure and safe accommodation.**
4. **No one homeless as a result of leaving a state institution, such as prison or the care system.**
5. **Everyone at immediate risk of homelessness gets the help that prevents it happening.**

In this Senedd/Welsh Parliament election, every party must commit to ending all forms of homelessness by making sure everyone has a safe and stable home and the support they need to maintain it.

Crisis is calling on every party to commit to:

1. **A cross-government plan to end homelessness within two Senedd terms,** setting out the policies and approaches put forward in our plan, Everybody In: how to end homelessness in England, Scotland and Wales.

2. **Ensuring no one is left out of the homelessness prevention system by removing the barriers people face to accessing help.** New legislation should be introduced during the next Senedd term, to remove the priority need, local connection and intentionality tests from the Welsh homelessness system.

3. **Require local councils and their service partners to agree five-year rapid rehousing plans** to ensure that local homelessness services prioritise helping people who have lost their home into settled housing with support as quickly as possible.

4. **Ensuring everyone can access a safe and secure place to call home** by delivering a 'right to adequate housing' in Welsh law; building 20,000 new social homes for rent for people on low incomes or at risk of homelessness; and increasing support for people to access and maintain a tenancy in the private rented or social housing sectors.

5. **Ensure 'no wrong door' to getting help to prevent and end homelessness** by increasing investment in targeted homelessness prevention activity through the Housing Support Grant and by public services.

Gyda'n gilydd byddwn yn rhoi terfyn ar ddigartrefedd

MANIFFESTO I ROI TERFYN AR DDIGARTREFEDD YNG NGHYMRU

Mae pob un ohonom am fyw mewn cymdeithas sy'n sicrhau bod angen sylfaenol pob unigolyn am gartref a chymorth yn cael ei ddiwallu. Ond i nifer gynyddol o bobl ledled Cymru, mae hynny ymhell o fod yn realiti.

11

Cyllidwyd 11 prosiect ledled Cymru trwy ein cynllun grantiau coronafeirws *Gyda'n Gilydd.*

109

Darparodd ein gwasanaethau yn Ne Cymru adnoddau a chymorth i 109 o bobl dros Nadolig 2020.

5,200

Ar unrhyw un noson yn 2017, roedd tua 5,200 o aelwydydd ledled Cymru yn profi rhyw fath o ddigartrefedd.

100

Cyfeiriwyd at Crisis a'n gwaith rhyw 100 o weithiau yn y Senedd gan Aelodau a Gweinidogion yn 2020.

Ond nid yw digartrefedd yn anochel – mae modd rhoi terfyn arno.

Mae pandemig y coronafeirws wedi atgoffa pawb ohonom pa mor hanfodol yw cartref i ni, fel sylfaen i adeiladu ein bywydau arni. Fe wnaeth camau gweithredu anghyffredin gan lywodraethau, awdurdodau lleol a phartneriaid roi llety diogel i gannoedd o bobl, gan gael gwared ar brofion cyfreithiol a chaniatáu i bawb gael gafael ar gymorth. Roedd hyn yn dangos, gyda'r mesurau cywir ar waith, y gallwn fynd i'r afael â digartrefedd a rhoi terfyn arno.

Yn yr etholiad hwn, mae Crisis yn galw ar bob plaid i ymrwymo i gynllun trawslywodraethol i roi terfyn ar ddigartrefedd o fewn degawd.

Dydy rhoi terfyn ar ddigartrefedd ddim yn golygu na fydd neb byth yn colli eu cartref eto. Mae'n golygu, drwy atal, mai pur **anaml** y bydd digartrefedd yn digwydd, pan fydd yn digwydd, ei fod yn **fyr**, ac unwaith y bydd wedi digwydd i unigolyn neu deulu, ei fod yn cael ei **atal** rhag digwydd eto.

Mae ymrwymo i roi diwedd ar ddigartrefedd yn golygu sicrhau bod gan bawb gartref diogel a sefydlog a mynediad at y cymorth i gadw'r cartref hwnnw. Mae'n golygu:

1. **Neb yn cysgu allan**
2. **Neb yn byw mewn llety dros dro, peryglus neu anniogel. Mae hyn yn cynnwys pobl sy'n sgwatio, yn byw mewn ceir, pebyll ac adeiladau amhreswyl a phobl sy'n symud o soffa i soffa.**
3. **Neb yn byw mewn llety dros dro heb gynllun i'w hailgartrefu'n gyflym mewn llety fforddiadwy, diogel a saff.**
4. **Neb yn ddigartref o ganlyniad i adael un o sefydliadau'r wladwriaeth, fel carchar neu'r system ofal.**
5. **Bod pawb sydd mewn perygl uniongyrchol o fod yn ddigartref yn cael help a fydd yn atal hynny rhag digwydd.**

Yn Etholiad Senedd Cymru, mae'n rhaid i bob plaid ymrwymo i roi terfyn ar bob math o ddigartrefedd drwy wneud yn siŵr bod gan bawb gartref diogel a sefydlog, a'r cymorth sydd ei angen arnynt i'w gadw.

Mae Crisis yn galw ar bob plaid i ymrwymo i'r canlynol:

1. **Cynllun trawslywodraethol i roi terfyn ar ddigartrefedd o fewn dau dymor yn y Senedd,** sy'n nodi'r polisïau a'r dulliau gweithredu a gyflwynwyd yn ein cynllun, Pawb Mewn: sut i roi diwedd ar ddigartrefedd yng Nghymru, Lloegr a'r Alban.

2. **Sicrhau nad oes neb yn cael ei adael allan o'r system atal digartrefedd drwy ddileu'r rhwystrau y mae pobl yn eu hwynebu wrth ofyn am gymorth.** Dylid cyflwyno deddfwriaeth newydd yn ystod sesiwn gyntaf y Senedd, erbyn haf 2022, i ddileu'r angen blaenoriaethol, y cysylltiad lleol a'r profion bwriadoldeb o system ddigartrefedd Cymru.

3. **Ei gwneud yn ofynnol i gynghorau lleol a'u partneriaid gwasanaeth lleol gytuno ar gynlluniau ailgartrefu cyflym pum mlynedd** i sicrhau bod gwasanaethau digartrefedd lleol yn rhoi blaenoriaeth i helpu pobl sydd wedi colli eu cartref i gael tai sefydlog gyda chymorth cyn gynted â phosibl.

4. **Sicrhau bod pawb yn gallu cael mynediad at le diogel i'w alw'n gartref** drwy gyflwyno 'hawl i dai digonol' yng nghyfraith Cymru; adeiladu 20,000 o gartrefi cymdeithasol newydd yn ystod tymor y Senedd er mwyn i bobl ar incwm isel neu sydd mewn perygl o fod yn ddigartref eu rhentu; a chynyddu'r cymorth sydd ar gael i bobl gael gafael ar denantiaeth a'i chadw yn y sector rhentu preifat neu'r sector tai cymdeithasol.

5. **Sicrhau 'dim drws anghywir' i gael cymorth i atal a rhoi diwedd ar ddigartrefedd** drwy gynyddu'r buddsoddiad mewn gweithgarwch atal digartrefedd wedi'i dargedu drwy'r Grant Cymorth Tai a gan wasanaethau cyhoeddus.

Crisis UK (yn masnachu fel Crisis).
Rhifau Elusen Cofrestredig:
E&W1082947, SC040094.
Rhif y Cwmni: 4024938.

CRI2021-93_WALES